

Der har da også i årene siden 1919 gentagne gange været rejst spørgsmål om ophævelse af pengefideikommissionerne, og indenfor fideikommissbesiddernes egne rækker har man med stadig voksende styrke ønsket mulighed for en afløsning.

Ved den nye grundlov af 5. juni 1953 blev spørgsmålet påny aktuelt. § 84 indfører nemlig *forbud også mod oprettelse af nye familiefideikommissioner*, d. v. s. de rene pengefideikommissioner. Derimod er der ikke i grundloven — som der var i grundlovsforslaget af 1939 — en løftebestemmelse om ophævelse af de bestående fideikommissioner, antagelig på grund af spørgsmålets ret ringe samfundsmæssige betydning.

Efter ministerens opfattelse var tiden imidlertid forlængst løbet fra dette retsinstitut. Der var her 2 hovedhensyn, som var afgørende.

„Det ene er, at det *brud på de almindelige arveregler*, som familiefideikommissionerne betyder, føles i høj grad stødende. Vi kan ikke længere anerkende berettigelsen i tanken bag majoraterne og fideikommissionerne: af hensyn til slægtens prestige at søge at sikre en særlig position eller levestandard for en enkelt i slægten på de andres bekostning.

Den anden betragtning er, at vi ikke længere kan anerkende, at en formuebesidder skal være berettiget til for et ubegrænset antal generationer at belægge sin formue med et bånd som det, der her er tale om.

Jeg har før nævnt, at *de fleste fideikommissbesiddere nu ønsker fideikommissionerne afløst*. For mange af besidderne er det jo sikkert også stødende, at kun et enkelt af deres børn bliver berettiget til fideikommisskapitalen; men hertil kommer nok også, at mange besiddere er lidt bitre over, at de ikke blot skal betale indkomstskat af de indtægter, de har fra fideikommisset, men også skal betale formueskat af den kapital, som de ikke selv kan disponere over.

Fideikommissbesiddernes tanke er, som det fremgår af motiverne, at få åbnet en adgang, skabt en ret for besidderen til at forlange afløsning.

Dette er imidlertid kun en halv løsning. Skal der lovgives om de bestående familiefideikommissioner, må denne lovgivning gå ud på en *tvungen afløsning*, også af den grund, at det offentlige — når man nu sætter det arbejde i gang, som afløsningen betyder — må have gjort rent bord. Der er ingen anledning til, at det offentlige fortsat skal føre tilsyn med en del fideikommissioner, som måske så om 10—20 eller 30 år alligevel ønsker afløsning.“

Efter at have været underkastet I. behandling, henvistes lovforslaget til et udvalg, hvis flertal (socialdemokrater, konservative og det radikale medlem samt 1 af venstres medlemmer (Gideon)) indstillede det til vedtagelse med enkelte mindre æn-